

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 8 kr.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

ISSEKUTZ JÁNOS.

Helyettes szerk.: Debrézenyi Sándor.

Kiadó: Papp György, Gyulafehérvárt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda.

Gyulafehérvárt.

Hirdetések díjszabály szerint.

Gyulafehérvár, 1894. július 26-án.

A nemzetiségi agitációk megszüntetése kormányunk legfőbb feladata.

Sok megoldatlan kérdés van még függőben, de ezek között első sorba foglal helyet az, melyet a román nép az ország alkotmánya, egysége és különösen minden, ami magyar ellen megindított általuk ugynevezett harcban leli alapján.

A harc egyoldalú, mert ezt csak ők vivják, nekünk még ez ideig szükség feletti volt abba bele vegyülni, még nem jött az idő s tán a mindenható meg is óv attól, hogy a kezdeményezett ádáz tusába bele bocsátkozzunk.

Látjuk az elégedetleneket, kik okát nem képesek adni fészkelődéseiknek, látjuk a csendes tanácskozások eredményét, szóval tapasztaljuk az aknamunka következményeit s mindazonáltal testvériszeretettel szeretnénk viseltetni irányokba, tárt karokkal akarjuk őket szit. István koronájához lánczolni, édessé tenni nekik a hont, és ennek szeretetében őket megtartani.

Ugy, de hasztalan; a román nép vezetői az u. n. intelligens elem az, mely megveti minden jóra való törekvésünket, és a mely nem törekszik arra, hogy felhagyva saját egyéni gazdagodási vágyával, a magyar állameszmének felélen hívének vallja magát.

Kész esküjét megszegni, büntetlenül hiszi ezt tenni, különösen ott, a hol a határozatok meghozatalánál többséget remél saját nemzetiségéből — szóval minden törekvése az, miszerint a magyar államnak úgy künn mint belföldön elenségeket toborzon.

Propogandát alapított, külfölddel aspirál s mert itt benn nem teheti, külföldön alkotta meg azon együletet, mely hivatva van a román ügyeket Európaszerte a legnagyobb valótlanságok felállításával képviselni.

Ez nem elég; a sajtó terén megindított mozgalommal még nem érték be, Erdély egy részén az izgatást kezdték -- a memorandum per lejárta alkalmával annak tárgyalása folyama alatt mindenkép lázadást akartak, felhasználva ezimul az akkor folyó egyházpolitikai kérdéseket.

S hogy ügyöknek a nép zömét megnyerjék, e gyűlések tartására oly helyet jelöltek ki, hol a katonaság nagyobb számban van, ámitván ezeket azzal, miként ott könnyebben fejthetik ki nézeteiket, bármely kérdést szabadon tárgyalhatnak, mert személyük biztosítva van, a nép elhitte ezt, tömegesen csoportosult e helyeken, — de mindannyiszor valahányszor ezt megtette, széteszlatva lett.

Nagyon természetes ez alkalommal még nagyobb erővel tört az intelligencia a kormány ellen, nem a jogrend fenntartásának, hanem erőszaknak magyarázta azt, hogy meg nem engedett gyűlések megtartásától eltiltatt.

Nem hitte el senki, hiszen ki nem képzelt oly nemzetiséget, mely a fennálló jogrend fenekestől felforgatására törekszik, — s ha tettek is

némi intézkedést, az az elkövetett államellenes bűnök megtorlására oly csekély mértékben alkalmaztatott, hogy nem csak a kedélyek nem csillapodtak le, de sőt ma már mint kész ellenség áll velünk szemben, sőt nem átalja fennhangon hirdetni azt, hogy a románok alkudozásokba nem bocsátkoznak.

A belügyminister Erdélyben tett körútjában azon gazdag tapasztalattal távozhatott, hogy a románok részéről az állam rendjének felforgatása czélul van kitűzve, tapasztalhatta azt is, miszerint kivétel nélkül mindenik, ki a magyar államot elismerni vonakodik, egyetlen törekvése az, hogy az ellen agitáljon.

Hivatkoznak Európa sajtóira, fennhangon hirdetik elnyomatásukat? Szóval minden államellenes és felforgató eszméket felhoznak, csak azt nem, mi üdvös lenne.

Gyulafehérvár városát központul akarták tenni a végből, hogy a magyar nemzetellenes törekvéseiknek itt védbástyát emeljenek — nem sikerült, s mi azt hisszük, hogy ez nekik sikerülni sem fog.

Alsófehérmegye e pontja, mely volt idő, a midőn mint vezérváros összes Erdélyre nézve a főszerepet játszotta, nem lehet központja egy nemzetiségi propagandának.

A belügyminister Gyulafehérvárt.

Hieronym Károly belügyminister e hó 24-én az éjjeli órákban érkezett városunkba. —

Ejjeli 1 óra 20 perczkor robogott be pályaudvarunkba külön vonata, mely Szeben felől a legnagyobb sietséggel jött, mintha tudva lett volna az mindenki előtt, hogy a munka minisztere erdélyi körútjában a nappali tapasztalatai gyűjtésére, míg az éjjelt utazásaira használja fel a végből, hogy mentől rövidebb idő alatt végezze munkáját.

Az idő pénz, mondja a közmondás s hogy ez a valóban is így kell legyen, megmutatta ezt a belügyminister, ki jól megállapított menetleve után városunkban is időzni magát elhatározta.

Örömmel vártuk — mert Gyulafehérvár város sajátságos régi hagyománya szerint is vendégeit mindig örömmel üdvözölte körünkbe.

De örömmel vártuk még azért is, mert ez alkalommal Gyulafehérvár a megyébe bekebelezett városok közül maga a belügyminister által lett kitüntetve.

Örömmel vártuk körünkbe, mert hittük — és teljes meggyőződésünk az, miként az eddigi egyenletlenséget eloszlatni fog törekedni azon látogatása alkalmával szerzett tapasztalatok felhasználása által, melyek nélkül a folytonos agitációk tovább fejlődhettek volna.

A belügyminister ur a midőn erdélyi körutját elhatározta, a midőn ezt megtéve Gyulafehérvárt megállani kegyeskedett, Gyulafehérvár érdekébe az utókornak is fennmaradó érdemet szerzett magának.

Ez a fejedelmi korban hatalmas székváros, e pont, honnan az ország ügyei rendeztetek, hol

Magyarország érdekében nem több és nem kevesebb, mint fennállásának biztos alapja lett a multban megvetve, e történelmi nevezetességű szent hely — az erdélyi püspökség székhelye büszke arra, hogy a jelen korban a belügyminister figyelme ide fordult.

Meg is érdemli, büszkén állithatjuk öndicséret nélkül, hogy városunkat a haladás, melyet egy évtized alatt kifejtett, érdemesíti őt arra, hogy a kormány e városra több figyelmet fordítson, — a mit remélünk is.

A belügyminister urat megérkezése alkalmával a városi hatóság, élén polgármesterével ki fürdői időszakát is megszakította, több képvisleti taggal egyesülve fogadta.

Még az éj folyamán a Hungária szállóba fenntartott szállására hajtattott kíséretével együtt.

24-én reggel fél tizenegykor volt a küldöttségek fogadtatása.

Első sorban láttuk öreg főpásztorunkat Lönhard Ferencz erdélyi püspököt, a ki mibe, sem véve hosszas betegségét, hazafiságától ösztönöztetve sietett az ország belügyministerét káptalani papságával meglátogatni — a tisztelgések kezdete előtt a belügyminister ur őt első ízben fogadta. — Közéletünk alakjaként tünt fel ez alkalommal is, és olyannak tekintettük őt ez alkalommal, mint ki egyedül van hivatva, magas állásánál fogva Gyulafehérvár sorsát Alsófehérmegyében meghatározni.

A magán fogadtatás után, a tisztelgések soát ő Excellentiája a káptalani papság és Dr. Tódor József, Tamási Aron kanonokok kíséretében kezdette meg egy oly lendületes beszéddel, melyet csak tőle szoktunk hallani.

Ezután az egyházfelekezetek Dr. Elekes Viktor vezetése alatt tisztelestek, míg a zsidó hitközséget Dr. Mayer Ödön vezette ki, is a következő beszéddel üdvözölte a ministert:

Kegyelmes uram!

Az erdélyi részek legrégibb izraelita hitközségének küldöttsége tiszteleg Nagyméltóságod előtt.

E sokféle nemzetiségű és vallásu polgár által lakott városban, a vallási türelem ősi erény.

Az erdélyi róm. kath. püspökök voltak azok, kik hathatós védelmük által a zsidó hitközség fejlődését és megerősödését lehetségessé tették. En hiszem, hogy a vallási türelmen kívül a püspököket azon hazafias gondolat is vezette, hogy itt a nemzetiségi aspirációk e gyúponjtában erősödjék a zsidóság, melynek tagjai a magyar államnak mindenkoron hű polgárai és az állam magarságának mindenkoron buzgó zászlóvivői voltak — és soha sem késlek lángoló hazaszeretetüknek, igaz magyar érzelmeiknek jó és rossz időben egyaránt külsőleg is kifejezést adni.

Hogyne örültünk volna tehát, midőn a magas kormány egyházpolitikai javaslatait a leg-erősebb harc dacára törhetlenül keresztül vitte és az igazi liberalismust ádáz küzdelmek árán és győzelemre segítve, — ezzel egyidejűleg a magyar állam egységét is mérhetlenül megerősítette; hogyne örültünk volna, midőn a zsidó

receptionalis törvényjavaslat benyújtása és megvédése által a zsidók törhetlenül hazafias viselkedésének elismerésül az eddig is élvezett vallási szabadság mellett hitfelekezetiünk a többi felekezetekkel kifejezetten is egyenjogúvá emeltetett és hogyne örülnénk most, midőn ezen kormány egyik tetterős oszlopát, Nagyméltóságodat szemtől szembe láthatjuk fáradozva a magyar államegység megerősítésén.

Engedje meg Nagyméltóságod, hogy kevés szóval, de igaz benső érzellemmel üdvözljem e város zsidó vallásu magyar polgárai nevében. Isten hozta körünkbe! (Eljen.)

Majd a megye mutatta be magát, — s e helyen meg kell jegyeznünk azt, hogy első eset a midőn a megye képviselőtestületét hivatalosan itt látjuk, Zejk Dániel főispán ő méltóságának vezetése alatt; alsófehérmegyei régészeti természettudományi és történelmi társulat tisztelt nagyságos Csató János elnöke vezetése alatt, — és e helyen állapodjunk meg, hisz ez a pont az, mely Gyulafehérvárt legjobban érdekli.

Szép szavak voltak az elnök üdvözlésében, minden perczen reá mutatva arra, hogy ez a föld, eza hely minden kisebb pontja vérrel áztatott, honfi vérrel, melyet a történelem őrzött meg számunkra, itt Lépes György küzdelem között nyert halálától a későbbi időkhig, azon elébb a rómaiak idejében oly göröngyöket mos az átszelő Maros, melyet valóban az annyszor hányatott török tatár által dult honnak méltó bizonyosságai lehetnek. — Az általa átnyújtott diszes kötési évkönyv tanúsága annak, hogy a társulat erejét nem ok nélkül pazarolja, s hogy nagyobb munkásságot kifejteni nem tud, az csakis anyagi helyzetén mulik.

A város mint házi gazda Novák Ferencz kir. tanácsos vezetése alatt tiszteltgett; igazán válogatni kellene a szavakba, ha szépen összeállított beszédét előadni akarnók, a honfi melegségével, az igaz kötelességérzet tudatában elmondott üdvözlő beszéd csak buzditásul szolgálhat minden városi polgárnak.

A miniszter mindenik küldöttséghez a legszívélyesebben válaszolt.

Nem mulasztathatjuk el, sőt nagy köszönettel tartozunk hölgyeinknek, kik az erdélyi püspök ur és káptalan tisztelgése után küldöttségileg üdvözlötték a minisztert, neki Kovács Margit k. a. által koszorut nyújtott át.

Új törvényjavaslatok.

— A képviselőház legközelebbi szessziójának programja. —

Nevezetes reformjavaslatokat fog a képviselőház legközelebbi ülészaka tárgyalni. Az igazságügyminiszter tizenhat, részben már beterjesztett, részben új törvényjavaslattal lép az ősszel ismét összeülő Ház elé s ezzel egyidőre körülbelül be is lesz tetézve az a kívánóan fontos igazságügyi reform, amelynek Szilágyi Dezső az egységes házassági jogról szóló törvénnyel alapját megvetette.

Hogy csak néhányat említsünk meg e valóban kolosszális művekből, készen vannak a bűnvádi eljárásról, a kuriai bíraskodásról, a családjog kiegészítendő lészeiről, a tengeri magánjogról, továbbá a szövetkezeti és a biztosítási ügyletekről szóló nagyjelentőségű és régóta várt törvényjavaslatok.

Minden elismerés helyett, amelylyel az igazságügyminiszter bámulatos munkaerejének és produktivitásának hódolnánk, ime felsoroljuk magukat a nagyszabású reformjavaslatokat, amelyek minden dicsérő szót feleslegessé tesznek.

Az igazságügyminiszter, mint a Budapester Correspondenz értesül, az ősszel újból összegyűlt képviselőház elé a következő törvényjavaslatokat fogja terjeszteni:

A bűnvádi eljárásról szóló javaslatot, a házassági ügyekben való eljárásról szóló javaslatot, amely a házassági jogról szóló törvény anyagi intézkedéseit kiegészítő alaki rendelkezéseket tartalmazza, és a végleges polgári perrendtartásnak lesz egyik része, úgy mint a november 1-jén életbelépő sommás eljárás és a fizetési

meghagyásokról szóló törvény; a végrehajtási eljárásról és a bírósági végrehajtókról szóló törvények (1881: LX 1871: LI. és 1875: IX. törvények) módosításáról szóló törvényjavaslatot, amelyet első sorban az új sommás eljárás tesz szükségessé, amely azonban egyúttal az említett törvények egyes fontosabb hízagait is póolni fogja; továbbá a bírák és a bírósági hivatalnokok felelősségéről szóló törvényjavaslatot (fegyelmi törvény), mint az utolsó években átalakított bírói szervezetnek természetes betetőzését.

Ugyancsek az ősszel két, gazdasági szempontból s nagyfontosságú törvényjavaslatot terjeszt az igazságügyminiszter az országgyűlés elé: az egyik a Jász-Kun kerületekben az arányosításnál és a községek felosztásánál követendő eljárást szabályozza, a másik a zsellérségek megváltásáról szól.

Ezek a benyújtásra teljesen készen levő törvényjavaslatokon kívül a képviselőház üléseinek elején — az igazságügyi bizottság vonatkozó jelentésének beérkezése után — tárgyalni fogja a már régebben beterjesztett törvényjavaslatot a büntető törvények módosításáról, míg más részről a kormány sürgetni fogja az országgyűlési képviselő választások feletti (kuriai) bíráskodásról az igazságügyminiszter által szintén már régebben beterjesztett törvényjavaslatnak a kiküldött külön bizottságban és a plenumban való tárgyalását és törvényerőre emelését.

Az eddig felsoroltakon kívül az igazságügyminiszter a mostani ülészak folyamán még a következő törvényjavaslatokat szándékozik az országgyűlés elé terjeszteni — a mely javaslatok tervezetei már hosszabb idő óta közkezen forognak, és a melyekre vonatkozólag az illetékes szakköröktől a kikért vélemények már be is érkeztek az igazságügyminiszteriumba.

Ezek: az ügyvédi rendtartásról szóló törvényjavaslat, továbbá a csődtörvény módosításáról, a fizetés beszüntetés és csődönkívüli egyezségről és a fizetése képtelen adós vagyonát érintő jogcselekmények csődön kívüli megtámadásáról szóló törvényjavaslatok. E négy javaslat végleges megállapítás végett az ősz elején szaktanácskozás alá, ennek befejezése után pedig az országgyűlés elé kerül.

Ugyancsak szaktanácskozás alá kerülnek a házassági joggal együtt a családjogot alkotó ama törvénytervezetek, a melyek már szintén hosszabb idő óta forognak közkezen és úgy mint a felsorolt törvénytervezetek legnagyobb része, könyvkereskedői úton is megszereshetők. Ezek: a házassági vagyonségről, a szülők és gyermekekről és a gyámság és gondnokságról szóló törvényjavaslatok.

Végül a tél folyamán szaktanácskozás alá kerül a tengeri magánjogról szóló, kereskedelmünkre nézve óriási fontosságú javaslat, a melynek tervezetét ép most küldte meg az igazságügyminiszter az illetékes köröknek tanulmányozás és véleményadás végett.

Folyamatban van a kereskedelmi törvénynek a szövetkezetekről és a biztosítási ügyletekről szóló részeit módosítását tárgyzó törvényjavaslatok kidolgozása — a mi által egy valóban sürgős szükséglet lesz kielégítve.

Végül megemlítjük, hogy az igazságügyminiszter a legközelebbi hónapokban fokozatos egymásutánban Fiumében is életbelépteti a polgári eljárásra vonatkozó törvényeket, úgy hogy a törvénykezés legnagyobb része ezentul Fiumében is a magyar, és nem a provizorium alatt keletkezett törvényeken fog alapulni. — Az erre vonatkozó rendeletek az igazságügyminiszteriumban már elkészültek és megküldettek az illetékes köröknek véleményadás céljából.

Szinészet.

A mint előre hirdettük, folyó hó 20 án megértek színészeink; 21-én volt a bemutató előadás, a „Királyfogás” című operettet adták elő. A „Királyfogás” Konti hírneves operettje és annak idején a pest színházban nagy hatást ért el.

És valljuk meg, hogy a mi színészeink is nagyon jól játszották meg szerepeiket; nagy kár, hogy zenekarinccsen és a kíséretet egyetlen zongora kíséri. De ennek én azt hiszem nem Fekete igazgató az oka, hanem azok, a kik nem jelennek meg az előadásokon; pedig tudja azt a publikum, hogy zenekart pénz nélkül tartani nem lehet; legyen az bár cigány avagy katona zene.

A „Királyfogás” meséje mint minden operett-mese egy nagy képtelenség, nem is az a célja, hogy a mesefejlődés logikai legyen, hanem inkább az, hogy egy nagy csomó megzenésített képtelenséggel mulatassa a publikumot; sikerül is az rendesen, különösen ha a zene olyan fülbe mászó, mint a Kontié, mert igazán a „Királyfogás”-nak nagyon sok fülbemászó részlete van; amit legjobban bizonyít az, hogy például

„a szűkés párosan” című keringőt az ország minden részében mindenki énekl.

A szereplők közül ki kell emeljünk Ferenczinét, a ki nagyon bájos „Fjóra” volt; e mellett szépen játszott s kimondhatjuk határozottan, hogy a szintársulatnak Ferenczyné nagy nyeresége; nem csodálkozunk cseppet sem, ha Bernádo (Toldy) belebolondult és olyan tánczot járt érte, mint akár egy balletmester.

Radzivil herceget Sztay játszotta; Sztay nagyon szép hanganyaggal rendelkezik és szépen is énekel, de én azt hiszem sokkal jobb és nagyobb hatást ér ő el népszínművekben.

Sok derűtséget okozott Lánecz „német követ”-je, ép mint Fekete Miksa „Kopek”-je, a kik kaczagtató politikával akarják megcsalni egymást; mindaddig, míg mind a kettőjüket a szép „Fjóra” alaposan falhoz nem állítja.

Lánecz nagyon jó komikus; szerepeihez nem csak temperatuma, de egész alakja pászol; ennek is köszönhet, hogy Sanguszka grófnévali házassága oly frapáns hatást ért el. — Lóla Almanzor leánya ügyesen játszik, jól is énekel, a felsőbb régiókban hangja tiszt, csengő, de úgy látszik az alsó tónusokban nem biztos; vagy talán valami hűlés miatt volt disponálva. — Különbben meglepett mindenkit az az összevágó előadás, a mellyel a társulat magát bemutatta s a társulat tagjai a kisebb szerepekben is kifogástalanul állották meg helyüket.

Július 22-én „Az asszony verve jó” eredeti énekes népszínművet adtak elő itt először. — A darab új darab, s a budapesti népszínházban is csak ez év ápril havában került színre először.

Kalász János Istvánnak van egy szép leánya Zsófi, (Ferenczyné), a kinek olyan bűbajos szeme van, hogy a falu minden legénye bolondul utánna és úgy látszik ezt tudja ő is; és nem csinál lelkiismeretet belőle, ha csakugyan az egész falu megbolondul is érte. — Csak Csákány Pista (Sztay) szolga legényen nem fog a bűbáj, ez nem fut utánna, a minek következménye természetesen az, hogy Zsófi bolondul belé.

Ferenczyné megragadóan játszotta, midőn észre veszi, hogy a szíve, az a köszív, a melyik csak csabítani tud, megmozdul; s kitöréseiben sok drámai erő, s szilajságában sok megragadó kedvesség van; az a jelenet, midőn el akarja magát emészteni; de előbb még Dudás Mihály (Fereczy) és Bogár Dani (Lánecz) gazdakkal mulat egyet — egyike a legszebbeknek; az a szilaj keserűség, a melyet ő, a leány borba akar fulasztani — olyan duhajszággal, hogy két paraszt ndvarlója majd megbolondul érte; fényes bizonyítéka annak, hogy Ferenczyné rutinirt színésznő, a kinek bánatos dala „Hej be zajos a becsali csárda” igazán szép volt s játéka pedig megérdemelte volna, hogy sokkal többen szaksitanak egy pár perezet megnézésére.

Felesleges megemlíteni, hogy Toldi Zoltán „Pilatusa” és Lánecz „Bogár”-ja sok derült pillanatot szerzett a közönségnek, a mely igazán élvezettel nézte végig a minden ízében összevágó, most könyfacsaró drámai résszel, majd kaczagtató humorral bővölködő előadást. — Toldi Z. ügyes coupléi zajos hatást idéztek elő s azokat többször meg is kellett ismételnie.

Július 23 án zónaelőadás volt leszállított árakkal; „Sanyaró Vendel” került színre, a kinek éhes viczei sok derült mosolyt csaltak a karzat arczára; mert valljuk meg, hogy az intelligentia nem igyekezett elzónázni az előadásra, hanem a ki ott volt elég jól mulatott a „Sanyaró Vendel” fővárosi viczezein. — A szereplők jók voltak; bár a darab is olyan jó volna; de belbecse nincs, csak arra van számítva a szerzőtől, hogy egy estét bolondságokkal betöltsön.

Július 24-én került színre a „Lemondás” Karczag Vilmosnak kitűnő, s a budapesti nemzeti színháznak kiváló műsordarabja. Azt hisszük ennek a darabnak meséjét felesleges ismételn, mert a lapok annyszor elmondták; sőt a „Magyar Hírlap” regényben is közölte; különben is a ki ott volt, az tudja, ismeri; a ki pedig nem volt ott, nézze meg, megérdemli a darab is.

Fekete igazgató ez este bebizonyította, hogy nem csak olyan dilettáns igazgató, hanem szakember, mert jó színész is; — megragadó volt mikor mint úrült megjelent; igaz, kitűnő volt a maszkirozás is, de kitűnő volt a játék is, és méltán megérdemelte, hogy ő, mint felesége a tapsokat. — Hetényiné szeretetre méltó nagymama volt, Heltainé aranyos, Szilágyi Julia pedig elegáns grófnő. — A mi Toldynak a „Lemondásban”-bani szerepét illeti, csak az a megjegyzésünk, hogy ismerjük, hogy van tehetsége, de ebben a szerepében egy kissé szeles volt, a mi pedig nem illett hozzá.

Előttünk fekszik a társulatnak eddigi működése; s el kell ismerjünk, hogy a társulat tagjai egészen jók — és igyekeznek is a közönséget kielégíteni; nagyon sajnálatos, hogy a közönség törekvése nem ugyanazon színészeinkkel szemben; mert bizony nagyon kevesen látogatják.

Nagyon csodálatos az, hogy míg Gyulafehérváron minden panoráma, czirkusnak jól megy, addig a színészek alig bírnak megélni: a nagy résznek nincs meg a városban az érke az iránt a hivatás, mondhatni misio iránt, a mit a színpadnálunk annyi conglomerált nyelvvél szemben teljesít; vagy talán az kellene, hogy mint a panorámában, a színházban is gyufatartót, s 5 krajczáros zsebpendőt lehessen nyerni?!

Igazán melegen ajánljuk a publikumnak, a színészeink pártolását nem csak, mert megérdemlik, hanem azért is, mert nincsen nagyobb szegény egy városra, mintha azért szöknék meg belőle a színészek, mert nem tudnak megélni.

Meg kell dicsérjünk a társulatot, az igazgatót mert mindent elkövet, hogy jót adjon; hanem végül külön meg kell dicsérjünk Toldy Zoltánt, a ki nagyon szépen fejlődik és Láncezt, a kinek Vizvári forma termete szöveg nélkül is a legfajább komikum.

Csak ne csüggedjenek; mindannyian igyekezzenek, megjavul a mi publikumunk; mert én azt hiszem, ez csak olyan periodikus, s ha megszűnnek a nagy melegek, nem olvad úgy a pénz az emberek zsebében el, és újra lesz publikum. Spectator.

IRODALOM.

— **Előfizetési felhívás.** „Tárczák” czim alatt — Gyulafehérvár város közönségének ajánlva — egy könyvet szándékozom sajtó alá rendezni, a melynek 10 ives terjedelme magában foglalja mindazokat a tárczaszerű cikkeket, a melyeket két év alatt irtam.

Az a szíves fogadtatás, a melyben tárczácikkeim részesültek, buzditólag hatott rám, hogy azokat összegyűjtsem, és ha van bennök jó, azt egy nagyobb közönség számára megőrizzem.

Abban a reményben teszem ezt, hogy ha a tágabb értelemben vett nagy közönségünél nem is sikerülne vevőkre találnom, de ismerőseim, barátaim és kollégáim mindenesetre méltányolni fogják azt a fáradságot, a mellyel — hivatalos elfoglaltságom dacára — e téren is foglalkoztam.

A finom papírra nyomott könyv ára fizetve egy forint (2 korona); és 1 frt 10 kr. előleges beküldése mellett a vidékiek a könyvet portómentesen kapják meg.

Az előfizetési pénzek Papp György kiadó czimére a „Gyulafehérvári Hírlap” kiadóhivatalába czimzendők.

Egyidejűleg kérem mindazokat, a kik előfizetési felhívást kaptak, hogy a „Gyűjtőiveket” minden esetben augusztus hó 15-ig hozzám juttatni sziveskedjenek, hogy a nyomandó példányok számáról tájékozva lehessenek.

A könyv október hó elején küldetik szét. Gyűjtőknek minden 10 példány után egy tiszteletpéldány jár.

Gyulafehérvár, 1894. július 25-én. Haza-fias üdvözléttel Debreczeni Sándor, m. kir. postatávirdatiszt.

Ujdonságok.

Gyulafehérvárt, 1894 július 26.

— **Országos tanszer kiállítás Debreczenben.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekelt körök figyelmét a Debreczenben rendezendő folyó évi országos tanszerkiállításra, a melyen a közoktatási miniszter úr védnöksége alatt beveznek mutatva a hazai köz és szakoktatás terén használt és alkalmazásban levő taneszközök stb. Midőn ezt közzé tesszük, egyúttal annak a reményünknek adunk kifejezést, hogy kereskedőink és iparosaink, valamint tanintézetek s általában az összes érdekelték ez igen tanulságos és érdekes kiállításon megfelelő tanszereiket és rokontárgyu termékeiket bizonyára be fogják mutatni és a kiállítás sikerét részvételükkel és látogatásukkal elősegíteni fogják. Részletes felvilágosítást szerezhetni a kamara irodájában, a hol bejelentési iver is kaphatók.

— **Kirándulás a lemergi kiállításra.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekelték figyelmét arra a kedvező körülményre, hogy a „Fővárosi iparosok köre”: Budapest IV. hímző u. 5 sz. a lemergi kiállítás megtekintésére társas kirándulást

rendez, a melynek programjába Krakkó, Lemberg, a wieliczka világhírű sóbányák és több más nevezetességnek megtekintése is fel van véve. Indulás augusztus hó 12-én Budapestről, a program 6 napra van beosztva. Résztvételi díj a következő útirányban: Budapest, Galanta, Zsolna, Zivardon, Saybuseb, Krakkó, Wieliczka, Lemberg, Lavozezne, Monács Szerencs, Budapest, odavissza I. oszt. 31 frt. II oszt. 22 frt. Menet különvonaton indul az egész társaság, visszajövet Lembergől tetszés szerinti vonattal. A társaság el lesz szállásolva. Jelentkezhetni augusztus hó 1-ig a kereskedelmi és iparkamaránál, augusztus hó 5-ig a „Fővárosi iparosok köre” irodájában. Kolozsvárt, 2894. július hó 24-én. Sigmond Dezső, elnök. Gámán Zsigmond titkar.

— **Pályázati felhívás az iparosokhoz** tanulmányi ösztöndíjra. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi minister ur f. hó 15-én 52.751 sz. a kelt leirata alapján értesíti az érdekelt iparosokat, hogy a minister ur 900 frtos utazási ösztöndíjra pályázatot nyitott, elnyeréséért folyamodhatnak oly iparosok, a kik valamely hazai pariskolát jó sikerrel végeztek és azt végbizonyítvánnyal igazolják. A tanulmány tárgya a következő: „Mily módon és eszközök által lehetne kötő- és szövészetigyar iparunkat fejleszteni, összehasonlítás teendő hazai szövőiparunk és a nyugati államok ily ipara közt s részletesen tanulmányozandók amaz okok, a melyek ez iparunk fejlődését nehezítik és azon eszközök és módok, amelyek annak fejlesztésére vezethetnek; meny nyiben lehetne a gyáriparral kapcsolatosan a hazai iparosokat is állandó foglalkozással ellátni.” — E czélból az ösztöndíjas által különösen Német Francia és Angolszágok e tekintetben fejlett szövőipari viszonya. tanulmányozandók. A ki már e tekintetben megfelelő előtanulmányokat tett és a kellő nyelvismerettel bir előnyben részesül. A tanulmányút tartama 6 hónapban, megállapítva, ennek bevégeztével tüzetes jelentés teendő. A pályázatókat alólirt kereskedelmi és iparkamarához kell benyújtani legkésőbb folyó évi augusztus hó 31-ig. A kereskedelmi és iparkamara. Kolozsvárt 1894. július hó 23-án. Sigmond Dezső elnök. Gámán Zsigmond, titkar.

— **Az átlukasztott páncél.** Dowe, az elmés mannheimi s abó, akinek golyóálló páncéljáról annyi sokat irtak és beszéltek már, alighanem végle. gesen le fog tűnni a napirendről. A derék férfi ugyanis följárnlotta találmányát a német hadseregnek és a katonai bizottság tegnap kísérletezett vele Spandauban. És itt az a szomorú dolog történt, hogy Bingau őrnagy hatszáz lépésről lyukat lött a páncélba és azzal együtt Dowe reményeibe is. Mint értesülünk, Dowe nagy elt keseredésében neki ült és megfolttozta a páncélt.

— **Posta- és távirdasegédttiszt tanfolyamok.** A kereskedelemügyi miniszter a m. kir. posta- és távirdánál a kezelési szolgálatra alkalmazandó és a XI-ik fizetési osztályban 500 frttól 700 frtig emelkedő fizetéssel és az 1893. IV. t. cz. által megállapított lakpénzzel javadalmazott posta- és távirdasegédttisztek kiképzésére szeptember 1-től kezdve hat óra terjedő gyakorlati tanfolyamokat nyitott.

Ezek a tanfolyamok lesznek: a) a budapesti posta- és távirdaigazgatóság kerületében: Balassa-Gyarmaton és Egerben; b) a kassai posta- és távirdaigazgatóság kerületében: Miskolczon és Nagy-Mihályon; c) a kolozsvári posta- és távirdaigazgatóság kerületében: Brassóban és Marosvásárhelyen; d) a nagyváradi posta- és távirdaigazgatóság kerületében: Aradon és Nyiregyházan; e) a pécsi posta- és távirdaigazgatóság kerületében: Nagy-Kanizsán és Szegszárdon; f) a pozsonyi posta- és távirdaigazgatóság kerületében: Liptó-Szent Miklóson és Nyitrán; g) a temesvári posta- és távirdaigazgatóság kerületében: Lugoson és Zomborban; h) a soproni posta- és távirdaigazgatóság kerületében: Győrött és Szombathelyen; i) a zágrábi posta- és távirdaigazgatóság kerületében: Eszéken és Uj-Gradiskán.

A tanfolyamokra hallgatókúl felvétetnek: 1. első sorban az 1873. évi II. t. cz. 5-ik §-a értelmében kisebb hivatalnoki alkalmazásra igazolvánnyal bíró igény jogosult katonai altisztek; 2. a postamesteri vagy kiadói minőségben szolgált oly férfiak, kik a gimnásium, reáliskola, a polgári iskola negyedik osztályát vagy ezekkel egyenrangú más iskolák megfelelő osztályait, katonáknál, kik a kezelő altiszti iskolát végeztek; 3. ugyanezen minősültséggel bíró más férfi jelentkezők; 4. 16-ik életévüket betöltött ifjak, kik a középiskola 4—6-ik osztályát jó sikerrel befejezték.

A felvételre megkivántatik továbbá annak igazolása, hogy: a) folyamodó 18-ik, illetve 16-ik életévét betöltötte, de a 35-ik életévét még nem haladta meg; b) magyar állampolgár; c) a magyar illetve, ha horvát és szlavonországi illetőségű: a horvát nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja; d) fedhetlen előéletű;

e) a posta-és távirda szolgálatra testileg alkalmas, mely körülmény közhatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolandó.

A tanfolyam hallgatói a kisebb hivatalnoki állásra igazolvánnyal bíró katonai altisztek kivételével (?) beiratási és tandíj fejében (10) forintot kötelesek lefizetni. A tanfolyam szabályszerű befejezése és az előirt szakvizsga letétele után a hallgatók posta és távirdasegédttiszt állásra nyerne képesítést, illetve a posta és távirda-segédttisztjelöltek létszámába vétetnek föl és ezen minőségükben tanusítandó magatartásuk és használhatóságukhoz képest nyerne ily állásra kinevezést; a 4 ik pont alatt említett hallgatók azonban 18-ik életévük betöltéseig csakapidijas minőségben alkalmazhatók.

Mindazokat, kik e tanfolyamokba belépni óhajtanak, sajátkezűleg irt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal kellően felszerelt kérvényüket augusztus 10-ig és pedig a közszolgálatban már állók rendes előjáróságuk útján, a közszolgálatban nem állók ellenben az illető szolgabíró vagy polgármester közvetítésével a tanfolyam helye szerint az említett posta- és távirdaigazgatóságok egyikéhez nyújták be.

— **Sikkasztás egy adóhivatalban.** Marosvásárhelyről jelentik, hogy a pénztügyiagazgató a városi adópénztárban nagy sikkasztást fedezett fel. Főképp az állami adókban mutatkozott hiány. A sikkasztást már esztendőök óta tűzték rendszeresen s a kár ezekre megy.

Nyilatkozat.

Az 1893 évi július hó 1-én az árvízkárosultak javára megtartott táncmulatság jövedelme és a befolyt felülfizetések a gyulafehérvári lövészegylet pénztárába kerültek adományként.

Többen, kik a jelzett mulatságban részt vettek, felülfizettek s kik az árvízkárosultak czége alatt elért jövedelemnek a lövészegylet részére történt ajándékozását jogosulatlanak és helytelennek találták, — hozzám is fordultak felvilágosításért, miut a már jelzett mulatság rendező bizottságnak egyik tagjához. — Én a dolog tisztázása végett kieszközöltem, hogy f. hó 22-én Dr. Téri Ödön rend. bizotts. elnök ur lakásán a rendező bizottság ülést tartott, melyen azon tényállás derült ki, hogy a rendező bizottság egyik ülésén (távollétemben) elhatározta, a befolyt jövedelmet nem a már más oldalról kisegített árvízkárosultak felsegélésére kiosztani, hanem a pénzt egyelőre gyümölcsözőleg elhelyezve, alkalomadtán valamely közcélra fordítani, — a közcél megjelölésére és a további intézkedésre pedig Dr. Téri Ödön, Dr. Náthán Bernáth és Szentgyörgyi Mór urak iettek felhatalmazva. —

E tényállás jegyzőkönyv hiányában nyolcz rend. biz. tag emlékezete után állapittatott meg. Dr. Téri Ödön ur pedig kijelentette, hogy a meghatalmazás alapján rendelkeztek azután a megbízottak. —

Nem feszegetem ez alkalommal azon szembeszökő kérdést, hogy vajon a megbízott három ur a rendező bizottság intentiójának megfelelőleg járt-e el, — mert hisz a lövészegylet a meghatalmazás adásakor is már létezett, tehát a rendező bizottság ha ezen czélra akart volna áldozni, — közvetlenül és nyomban ez egyletnek ajánlhatta volna fel a kérdéses összeget, nem kellett volna várakoznia, meghatalmazottakat neveznie stb; továbbá azt sem, hogy vajon a rendező bizottság a maga összvességében is jogosítva volt-e a résztvevők és felülfizetők megkérdezése és hozzájárulása nélkül az árvízkárosultak javára adományozott összegeket más czélra fordítani?

Czéлом azon t. urak előtt, kik az általam köröztetett iver szivesek voltak aláírni és támogatásukkal biztatni, hogy ez ügyben eljárám és ha eredménye nem is lett, de a jövőre nézve intő példaul szolgálhat vigyázni arra, hogy való-e azon czim, a mely alatt bentünket jótékonyczélú adakozásra és részvételre felszólítanak. —

Kelt Gyulafehérvárt, 1894 július hó 23.

Jonás Gyula.

Különfélék.

A megpompolt király.

(A törvénytelen testvér pénze.)

A kis Sándor szerbiai fejedelemmel történt és Milán exkirályról szól az ének.

Tudva van, hogy az exkirály mikor kifizette a szerbiai állam a millióit, Párisba ment lakni, a hol úgy élt, mint egy grandseignör. Folyt a baccarat és Arkadia is elővárszlódott. Ennek az Arkadiának a szép Kriszticsné volt a királynője, a ki kárpótolta Milánt az elveszett koronáért.

A kis ex-trónörökös sem késett sokáig. Milán nagyon megszerette a kis fiút és megígérte a mamájának szóban és írásban, hogy gondoskodni fog róla.

Az idővel azonban a pénz is elrepült. Milán újra hazament Szerbiába, hogy évjáradékot eszközöljön ki magának, ami sikerült is a bonvivant királynak, de kedveséről és annak kis fiáról megfeledkezett.

Kriszticsné kénytelen volt odahagyni Páris. Elment Konstantinápolyba, a hol egy mérnök bátyja lakott.

De nemesak ő ment Konstantinápolyba, hanem elment egyszer Sándor szerbiai király is. A királynál Kriszticsné bátyja kiballgatásra jelentkezett s előadta a kis Sándornak, hogy fizessen az apáért 500,000 frankot, a mit tiz levélben is megígért Kriszticsnének Milán király. Ez a pénz a törvénytelen testvéreé lenne.

Sándor király nem akarta elfogadni azt az elvet, hogy számtalan apa fizetett már a tékozló fiáért és illő, hogy egy fiu is fizessen már tékozló apjáért. Olyan heves tárgyalások indultak meg az uralkodó és Kriszticsnének között, hogy a török kormány is közbelépett a padisach vendégének megvédelmezése végett.

A nemes kis király, hogy végett vessen a botránynak, hajlandó volt 6000 török fontot fizetni, — a mi 70,000 forintnak felel meg. Kriszticsné végre beleegyezett s az alkut megkötötték. Kriszticsné Milánnak csak hét levelét tudta előadni, de írást adott róla, hogy az elveszett három levéllel soha sem fog fellépni.

Ekkor aztán Sándor megpompolta, de atyja ügyét rendbehozva tért vissza Szerbiába, példát nyújtva a tékozló apák fiainak.

Apróságok.

Mentség.

Feleség: Csunyaság volt téled, hogy mig oda jártam, a jeggyűrűt nem viselted. Oh az anyám elbeszélte!

Férj: De édesem! Ilyen hőségben!

*

Humanitás.

Bíró: Mi vitte rá, hogy ön két éjjeli őr megverjen?

Vádlott: A humanitás. Mert az a verés egy éjjeli őrnek csakugyan sok lett volna.

Nyiltér*)

Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, a privát megrendelők lakására közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kr és levelezőlapokra 5 kr bélyeg ragasztandó.

E rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget nem vállal el a Szerk.

HIRDETÉSEK.

Sz. 2222—894. tkvi.

82 1—1.

Arverési hirdetményi kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közzhírre teszi, hogy a nagyenyedi ev. ref. Be-

thlen főtanoda végrehajtónak Szűts Pável s társai vingárdi lakosok, végrehajtást szenvedők elleni 434 rrt 28 kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a vingárdi 510 tjkvben A + 3 rsz. 5175 hrsz. ingatlanok Szűts Pável, Szűts Lina szül. Muresán, Szűts Anna, Szűts Anueza és Szűts Niculae térhasznélvezeti jogára; a vingárdi 511 sz. tjkvben A + 1 rsz. 3851 hrsz. ingatlanok Kocsis Mihálynét illető térhasznélvezeti jogára; a vingárdi 861 sz. tjkvben A + 1 rsz. 3661/1, 3661/2, 3662 3663 hrsz. 2 rsz 3886 hrsz. összesen 1167 frt becsárban az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlanok **1894 évi augusztus hó 16-ik** napjának délelőtti 9 órájkor Vingárd község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak az 1891 évi LX. t. cz. 170 § értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt, átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Gyulafehérvárt 1894 június hó 14-én.

A kivonat hitelességét igazolja:

Imreh József kiadó:

LE GRIFFON
Valódi Francia papír

a legjobb
A LEGKERESETTEBB
SZIVARKA PAPIR
az egészségnek leghasznosabb

ÜGYELJENEK A JEGYRE
OYAKODJANAK MINDEN UTÁNZÁSTOL

Eladó szőlő.

Gyulafehérvárt, közel a városhoz, a Borpatak nevű szőlőhegyben egy hold terjedelmű,

igen jó karban levő

és gondosan művelt philloxeramentes

SZŐLŐ

egy darab szilvással és sajtolóházzal szabad kézből

örök áron eladó.

Bővebb felvilágosítással e lap kiadóhivatala szolgál,

81*

Jégeladás!

A KÖBÁNYAI RÉSZVÉNYSÖR FŐRAKTARÁBAN

naponta reggel 6-tól 8-óráig

métermázsánként 1 frtért, 10 kilónként 15 krért

a mai naptól kezdve jég kapható.

F. A. SARG'S Sohn & Cie., első és legrégibb Stearingyertya-gyára Ausztria Magyarországon. Alapított **Ad. de Milly** által 1837.

Császár és királyi udvari szállítók

SARG'S

60 6-6

Milly-, asztali-, templomi-, barock-, renaissance-, conus- és jukatos-gyertyák; Milly-éjji gyertyák és karácsonyi viaszgyertyák stb. MINDENÜTT KAPHATÓ.

Bevezetése

a

glycerin-

gyártásnak

Ausztria-Magyar

országon

és

feltalálása

a

glycerin-

szappan

stb.-nek

F. A. SARG

által

1858.

feltalálása

és

bevezetése a

„Kalodont-“

nak

1887.

harmincz

első

érem

és

okmány

1894-ig.

Iroda: Bécs, IV.

Schwinngasse 7

Gyertyák.